Gaarummaa fi Faaydalee Duâ€™aayi

Description

Duâ€™aayin Rabbii faarfamaa taâ€™e biratti gocha garmalee kabajamaa taâ€™eedha. Faaydalee duâ€™aayi keessaa muraasni isaanii kanneen armaan gadiiti.

1.Duâ€™aayin mataan isaatu ibaadadha

Akkuma yeroo darbee eerame, Ergamaa Rabbii (SAW) akkana jedhan:
â€œâ€•Ø§Ù„Ø¯Ø¹Ø§Ø¡ Ù‡Ùˆ Ø§Ù„Ø¹Ø¨Ø§Ø¯Ø©â€â€•

â€œ**Duâ€™aaâ€™in Ibaadadha**.â€•
Duâ€™aayin gabrichaa fi Gooftaa waan wal-qabsiisuuf hojiiwwan ibaada garmalee gaarii taâ€™an keessaa tokko akka taâ€™etti ilaalun ni dandaâ€™ama. Namtichi yommuu duâ€™aayi godhu hiyyummaa, dadhabinna, haajaa fi dhiphina isaa Gooftaa Dureessa fi Jabaa taâ€™etti himachaa jira. Kuni immoo gabricha Gooftaa isaatif akka gadi of qabuu fi salphatu taasisa. Gooftaaf of gadi qabuu fi itti warwaachun immoo dhuka ibaadati. Kanaafi duâ€™aayin ibaadadha kan jedhameef.

2.Duâ€™aayin mallattoo imaana nama tokko agarsiisa
Namtichi yommuu duâ€™aayi godhu Rabbitti amanu isaa agarsiisa. Kana jechuun Rabbiin jiraachu fi Gooftaa dhugaa taâ€™uu ni amana. Akkasumas, kan kadhatamuu fi gabbaramu Rabbiin qofa akka taâ€™e, Maqoolee fi amaloota guutu kan qabu Rabbiin akka taâ€™e ni amana, Inni kadhaa gabrichaa awwaachu fi deebii deebisuufii waan dandaâ€™uf. Kanaafi, duâ€™aayin gocha ibaada keessaa isa guddaa kan taâ€™eef. Yommuu Rabbiin ala wanta biraa duâ€™aayi kadhatan, shirkii ifa bahe taâ€™a.

3.Duâ€™aayi gochuun Rabbiif ajajamuudha
Rabbiin Qurâ€™aana keessatti akkana jedha:
Ûš Ù^ÙŽØ£ÙŽÙ,Ù•ÙŠÙ Ù•Ù^Ø§ Ù^Ù•Ø¬Ù•Ù^Ù‡ÙŽÙƒÙ•Ù Ù’ Ø¹Ù•Ù†Ø¯ÙŽ ÙƒÙ•Ù„Ù'Ù• Ù ÙŽØ³Ù’Ø¬Ù•Ø¯Ù• Ù^ÙŽØ§Ø¯Ù'Ø¹Ù•Ù^Ù‡Ù• Ù Ù•Ø®Ù'Ù„Ù•ØµÙ•ÙŠÙ†ÙŽ Ù„ÙŽÙ‡Ù• Ø§Ù„Ø¯Ù'Ù•ÙŠÙ†ÙŽ
â€œ**Masjiida hunda biratti fuula keessan [ibaadaf gara Isaa] sirreessaa. Amanti Isaaf qulqulleessun Isa gabbaraa (kadhaa).**â€• Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:29
Ammallee Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aala) akkana jedha:

Ûš Ù^ÙŽÙ,ÙŽØ§Ù„ÙŽ Ø±ÙŽØ¨Ù'Ù•ÙƒÙ•Ù Ù• Ø§Ø¯Ù'Ø¹Ù•Ù^Ù†Ù•ÙŠ Ø£ÙŽØ³Ù'ØªÙŽØ¬Ù• Ø¨Ù' Ù„ÙŽÙƒÙ•Ù Ù'

â€œGooftan keessan ni jedhe, â€˜Na kadhaa isiniifan awwaadhaa.â€• Suuratu Al-Ghaafir 40:60

Kanaafu, duâ€™aayin gochuun ilmi namaa Rabbiif ajajamaa jiraa jechuudha.
Nama duâ€™aayi godhu Rabbiin mindaa ni kafalaaf, osoo duâ€™aayin isaa fudhatama argachuu

baatteyyu. Sababni isaas, ajaja Rabbii waan tole jedheef.

4.Rabbiin nama duâ€™aayi godhutti dhiyoodha

Rabbiin Qurâ€™aana keessatti akkana jedha:
ÙˆÙŽØ¥Ù•Ø°ÙŽØ§ Ø³ÙŽØ£ÙŽÙ„ÙŽÙƒÙŽ Ø¹Ù•Ø¨ÙŽØ§Ø¯Ù•ÙŠ Ø¹ÙŽÙ†Ù‘Ù•ÙŠ Ù•ÙŽØ¥Ù• Ù†Ù‘Ù•ÙŠ Ù‚ÙŽØ±Ù•ÙŠØ¨ÙŒ Û– Ø£Ù•Ø¬Ù•ÙŠØ¨Ù• Ø¯ÙŽØ¹Ù’ÙˆÙŽØ©ÙŽ Ø§Ù„Ø¯Ù‘ÙŽØ§Ø¹Ù• Ø¥Ù•Ø°ÙŽØ§ Ø¯ÙŽØ¹ÙŽØ§Ù†Ù• Û– Ù•ÙŽÙ„Ù’ÙŠÙŽØ³Ù’ØªÙŽØ¬Ù• ÙŠØ¨Ù•ÙˆØ§ Ù„Ù•ÙŠ ÙˆÙŽÙ„Ù’ÙŠÙ•Ø¤Ù’Ù Ù•Ù†Ù•ÙˆØ§ Ø¨Ù•ÙŠ Ù„ÙŽØ¹ÙŽÙ„Ù‘ÙŽÙ‡Ù•Ù Ù’ ÙŠÙŽØ±Ù’Ø´Ù•Ø¯Ù•ÙˆÙ†ÙŽ

â€œ**Yeroo gabroonni Kiyya waaâ€™ee Anaa si gaafatan, â€œDhugumatti Ani isaanitti dhiyoodha.â€• [Jedhiin]. Kadhaa kadhataatiif yeroo inni Na kadhate Nan awwaadha. Akka qajeelaniif jecha Naaf haa awwaatani; Nattis haa amanani.**â€• (Suuratu Al-Baqaraa 2:186)

Kanaafu, Rabbiin gabroota Isaatti dhiyoo fi yommuu Isa kadhatan kadhaa isaanii kan jala awwaatudha. Aaya tana keessatti Rabbiin gabrootatti dhiyaachu erga dubbateen booda waaâ€™ee duâ€™aayi (kadhaa) kaase. Kuni immoo duâ€™aayin karaa namni tokko gara Rabbii itti dhiyaatu fi Rabbiin isatti dhiyaatu akka taâ€™e agarsiisa.

5.Duâ€™aayin karaa xiyyeefannoo Rabbii itti argannuudha

Rabbiin akkana jedha:
Ù‚Ù•Ù„Ù’ Ù ÙŽØ§ ÙŠÙŽØ¹Ù’Ø¨ÙŽØ£Ù• Ø¨Ù•ÙƒÙ•Ù Ù’ Ø±ÙŽØ¨Ù‘Ù•ÙŠ Ù„ÙŽÙˆÙ’Ù„ÙŽØ§ Ø¯Ù•Ø¹ÙŽØ§Ø¤Ù•ÙƒÙ•Ù Ù’ Û– Ù•ÙŽÙ‚ÙŽØ¯Ù’ ÙƒÙŽØ°Ù‘ÙŽØ¨Ù’ØªÙ•Ù Ù’ Ù•ÙŽØ³ÙŽÙˆÙ’Ù• ÙŽ ÙŠÙŽÙƒÙ•ÙˆÙ†Ù• Ù„Ù•Ø²ÙŽØ§Ù Ù‹Ø§

Jedhi â€œOdoo kadhaan (duâ€™aayin) keessan jiraachu baate, silaa Gooftaan kiyya homattu isin hin lakkaaâ€™u ture. Dhugumatti isin sobsiiftani jirtu. Kanaaf, adabni [isiniif qophaaâ€™e] kan yeroo hundaa isin waliin jiraatu taâ€™a.â€• Suuratu Al-Furqaan 25:77

Al-Shawkaani akkana jedha, â€œRabbiin (subhaanahu wa taâ€™aala) ibaada nama kamiittu haajaa akka hin qabne ifa godha. Ibaadatti kan isaan ajajeef matama ofii akka fayyadaniif. Jechi Arabiffaa maa yaâ€™abaâ€™u jedhu hiika kana qaba: â€œIsaaf haajaa hin qabu ykn sadarka wayiitu na biratti hin qabu.â€• Kanaafu, hiikni Aaya, â€œOsoo Rabbiin kadhachuu baattanii, silaa Inni isiniif haajaa hin qabu, wayittu isin hin lakkaaâ€™u.â€• taâ€™a.â€• (Fath Al-Qadiir, 3/121)

Wanti dagatamu hin qabne asitti duâ€™aayin gosa lama. Isaanis duâ€™aa al-Masâ€™alah (duâ€™aayi gaafi ykn kadhaa) fi duâ€™aa al-ibaadah (duâ€™aayi ibaada). Duâ€™aa al-Masâ€™alah yommuu jennuu namtichi faayda wayii argachuuf ykn miidhan isarra akka kaâ€™u Rabbiin kadhachuu jechuudha. Fakkeenyaf, â€œYaa Rabbii addunyaa fi aakhiratti waan gaarii naaf kenni.â€• Yoo jedhe kuni duâ€™aa al-Masâ€™alaa (duâ€™aayi gaafi) jedhama.

Duâ€™aa al-Ibaadah (duâ€™aayi ibaada)- gochi ibaada kamiyyuu duâ€™aayi kana jalatti ramadama. Yommuu muâ€™minni Rabbiin faarsu, salaata salaatu fi gochoota gaggaarii Rabbiin biratti jaallatamoo taâ€™an hojjatu, â€œYaa Rabbii gocha ibaada kana kan hojjadhuuf Ati hundarra Jabaa fi abbaa aangoo waan taatefi. Faarun hundi Siif taâ€™a. Yaa Rabbii hojii kana narraa qeebali (ol fuudhi).â€•jechaa jira. Kanaafu, yommuu namtichi Alhamdulillaah, ykn subhaanallah jedhu duâ€™aa al-ibaadah gochaa jiraa jechuudha. Akkasumas, salaannis, zakaa kennunis fakkeenya duâ€™aa al-ibaadahti. (Yommuu namtichi

hojii ibaada kanniin hojjatu , â€œYaa Rabbii narraa qeebali.â€• Jedhe kadhataa jira.) Gosoonni duâ€™aayi lamaan kunniin wal keessa kan galanii fi hariiroo cimaa kan qabaniidha.

Gara mata duree keenyatti yommuu deebinu, namoonni Rabbiin wayitti lakkaaâ€™u fi sadarkaa Isa biratti qaban warroota amananii fi duâ€™aayi godhanii jechuudha.

6.Duâ€™aayin Arjoominna Rabbii agarsiisa
Maqoolee Rabbii keessaa tokko al-Kariim (Yeroo hundaa Arjoomaa)dha. Wanti uumame hundi halkanii guyyaa, ganamaa galgala Rabbiin ni kadhatu. Innis ni kennaaf. Sababa kanaaf, duâ€™aayin Arjoominna Rabbii daangaa hin qabne agarsiisa.
**ÙŠÙŽØ³Ù’Ø£ÙŽÙ„Ù•Ù‡Ù• Ù ÙŽÙ† Ù•Ù•ÙŠ Ø§Ù„Ø³Ù‘ÙŽÙ ÙŽØ§Ùˆ ÙŽØ§ØªÙ•
ÙˆÙŽØ§Ù„Ù’Ø£ÙŽØ±Ù’Ø¶Ù• Ûš ÙƒÙ•Ù„Ù‘ÙŽ ÙŠÙŽÙˆÙ’Ù Ù• Ù‡Ù•ÙˆÙŽ Ù•Ù•ÙŠ
Ø´ÙŽØ£Ù’Ù†Ù•**
â€œ**Wanti samii fi dachii keessa jiru hundi Isa kadhata. Guyyaa hundaa Inni hojitti jira.**â€• Suuratu Ar-Rahmaan 55:29

7.Duâ€™aayin mallattoo of gadi qabuutiâ€“ namni yommuu duâ€™aayi godhu dadhabinna, dhiphinnaa fi rakkinna ofii Rabbi Dureessaa fi Jabaa taâ€™etti himachuun of qadi qaba.
8.Duâ€™aayin dallansuu Rabbii namarraa deebisa- Abu Hureeyraa irraa akka odeefametti Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan:

**â€œâ€• Ù ÙŽÙ†Ù’ Ù„ÙŽÙ Ù’ ÙŠÙŽØ³Ù’Ø£ÙŽÙ„Ù• Ø§Ù„Ù„Ù‘ÙŽÙ‡ÙŽ ÙŠÙŽØºÙ’Ø¶ÙŽØ¨Ù’
Ø¹ÙŽÙ„ÙŽÙŠÙ’Ù‡Ù• â€•â€•**
â€œNamni Rabbiin hin kadhanne, Rabbiin isatti ni dallana.â€• Jaamiâ€™a at-Tirmizi 3373
Sababni kanaa, namtichi yommuu duâ€™aayi dhiisu, gocha ibaada isa kabajamaa taâ€™e dhiisaa jira. Dabalataan, of jajuu ykn miira of-gahuu (self-sufficiency) irraa kan kaâ€™e duâ€™aayi kan dhiisu yoo taâ€™e, kuni dhugumatti, Rabbitti kafaruu taâ€™a.
Hadiisa kana ilaalchise walaleessan tokko akkana jedhe:
Rabbiin sitti dallanaa yoo Isa kadhachuu dhiiste
Ilmi Aadam ni dallanaa yoo kadhaa itti baayâ€™iste

9.Duâ€™aayin karaa ibidda irraa ittiin baraaramaniidha
Aâ€™ishaan (Rabbiin ishii irraa haa jaallatu) waaâ€™ee nama waan gaarii hojjataa ture garuu Islaama hin fudhanne ilaalchise Ergamaa Rabbii (SAW) gaafatte. Ishiin akkana jette, â€œYaa Ergamaa Rabbii! Ibn Judâ€™aan yeroo jaahilummaa (wallaalummaa) firoota isaa kunuunsa fi hiyeeyyi nyaachisaa ture. Gochi isa kuni isa ni fayyadaa?â€• Ergamaan Rabbiis (SAW) akkana jechuun deebisan:
Lakki, yaa Aâ€™ishaa! â€œYaa Allaah! Guyyaa Murtii cubbuu kiyya naaf araarami.â€• jedhe waan hin beeknef.â€• (Sahiih Muslim)

Kanaafu, hadiisa kana keessatti Ergamaan Rabbii (SAW) ibn Judâ€™aan hojii gaarii isaatirraa homaa akka hin fayyadamne fi ibidda Jahannam akka seenu Aâ€™ishatti beeksisan. Sababni isaas, Rabbiin akka araaramuuf duâ€™aayi gonkumaa hin goone. Hadiisni kuni ibn Judâ€™aan Islaama kan hin fudhanne taâ€™uu ni akeeka. Garuu Islaama fudhachuun (qeebaluun) Rabbiin irraa araarama akka kadhatan nama kan dirqisiisu waan taâ€™eef Ergamaan Rabbii (SAW) Islaama fudhachuu dhiisu duâ€™aayi dhiisun wal-qixxeessan.

10.Duâ€™aayi dhiisun mallattoo dadhabii mulâ€™isaâ€“
11.Duâ€™aayin mallattoo Gamnummaatiâ€“ namni tokko wanti hunduu fedhii fi Aangoo Rabbiitin akka uumamu ykn dhufu yoo beeke, karaan hundarra gaariin kaayyoo ofii ittiin gahu Rabbiin kadhachuu akka taâ€™e ni hubata. Kanaaf duâ€™aayi baayâ€™ise godha. Akkasumas, galma ofii gahuuf garmalee carraaqa.
12.Duâ€™aayin amala muâ€™iminaati- Qurâ€™aana keessatti Rabbiin Nabiyyoota, Malaykoota, fi Muâ€™imintoota duâ€™aayi godhan deddeebise kaasa. Keeyyatoonni Qurâ€™aanaa kunniin duâ€™aayin mallattoo muâ€™imina akka taâ€™e agarsiisu. Aayat muraasa keessatti Rabbiin gabroonni filatamoon Isaa warroota duâ€™aayi yeroo hundaa godhan akka taâ€™e ibsa.

Ø¥Ù•Ù†Ù‘ÙŽÙ‡Ù•Ù Ù' ÙƒÙŽØ§Ù†Ù•Ù`Ø§ ÙŠÙ•Ø³ÙŽØ§Ø±Ù•Ø¹Ù•Ù`Ù†ÙŽ Ù•Ù•ÙŠ Ø§Ù„Ù'Ø®ÙŽÙŠÙ'Ø±ÙŽØ§ØªÙ• Ù`ÙŽÙŠÙŽØ¯Ù'Ø¹Ù•Ù`Ù†ÙŽÙ†ÙŽØ§ Ø±ÙŽØºÙŽØ¨Ù‹Ø§ Ù`ÙŽØ±ÙŽÙ‡ÙŽØ¨Ù‹Ø§ Û– Ù`ÙŽÙƒÙŽØ§Ù†Ù•Ù`Ø§ Ù„ÙŽÙ†ÙŽØ§ Ø®ÙŽØ§Ø´Ù•Ø¹Ù• ÙŠÙ†ÙŽ
â€œDhugumatti isaan toltutti kan ariifatanii fi kajeellaa fi sodaan [guuttamanii] kan Nu kadhatan (duâ€™aayi godhan) turan. Kanneen Nu sodaatanis turan.â€• Suuratu Al-Anbiyaa 21:90

13.Duâ€™aayin sababa injifannootiâ€“ Duâ€™aayin obsaa fi humna fida, diina akka mooâ€™ataniif sababa taâ€™a. Kanaafi, dirree waraanaa Musliima fi Musliima hin taane jiddutti waraana adeemsifame irratti duâ€™aayin godhame fudhatama akka argatu waadaan galame. Muâ€™iminoonni dirree waraanatti yommuu duâ€™aayi godhan Rabbiin Qurâ€™aana keessatti ni kaasa. Akka fakkeenyatti waraana Daawud (AS):
â€œYommuu isaan (Daawudi fi Xaalut) jaaluutiifi waraanaa isaatif dirretti bahan ni jedhan, â€˜Gooftaa keenya! obsa nurratti dhangalaasi. Faana keenya gadi dhaabi. Ummata kaafirotaa irrattis nu tumsi.â€™
Hayyama Rabbiitin isaan ni injifatan. Daawudis Jaalutin ni ajjeesse. Rabbiin mootummaa fi ogummaa isaaf (Dawuudif) ni kenne, waan fedhe irraas isa ni barsiise.â€• Suuratu Al-Baqara 2:250-251

Agartanii duâ€™aayi godhuun muâ€™imintoonni ummata kaafira akka itti injifatan! Daawudi fi muâ€™imintoonni waliin jiran duâ€™aayi gochuun Jaaluutii kaafira taâ€™e irratti injifannoo argatan.

14.Duâ€™aayi rakkoo, dhiphinni fi balaan akka namarraa kaâ€™uuf sababa taâ€™aâ€“ Namtichi garmalee rakkatee fi dhiphate yommuu gara Rabbii iyyu,Rabbiin kadhaa isaa ni deebisaaf.

Duâ€™aayin faayda lakkaawame hin dhumne qaba. Nuti faayda duâ€™aayi irraa argachuuf yeroo hundaa duâ€™aayi gochuuf of leenjisu qabna.

Kitaaba wabii: Duâ€™a Weapon Of the Believer fuula 33-52 By Abu Ammar Yasir Qaadi

Hanga torbaan waaâ€™ema duâ€™aayi ilaalchise mata duree biraatin walitti deebinutti Assalaamu aleykum warahmatullahi wabarakatuh

Date Created
August 6, 2017
Author

admin